

Willen is kunnen...?

Het wereldkampioenschap voetbal 2010 is achter de rug. Het Nederlandse team had een duidelijke missie. De focus was niet gericht op een plaats in de finale, nee, dit keer ging het echt om de wereldbeker. Kampioen worden was het enige doel, en...zoals vaak wordt beweerd, 'als je iets wilt, dan gebeurt het ook'. Die focus was een omslag in de teambuilding, aldus de coaches. Die wereldbeker kon ons eigenlijk niet meer ontgaan. Zelfs de hele Nederlandse bevolking ging erin geloven. Mooi voetballen hoefde niet, wel doeltreffend. Het werd geen van beide.

Doelen stellen en deze **willen** bereiken is geen slechte start. Hopen op een goede afloop en erin geloven mag natuurlijk ook, mits je blijft beseffen dat een wens pas feit is **NA** het kunnen. De slogan 'als je wilt, dan lukt het ook...' spreekt hele volkstammen aan. Een aantal Nederlandse banken voert daarop promotiebeleid. Of het nu gaat om wielrennen, sparen of beleggen, 'willen is kunnen' belooft succes. Het is echter niet de hele waarheid, zelfs niet de halve, maar slechts een esoterische fopspeen. Johan Cruyff zei het al: 'het moet wel **in je** zitten'. Ik voeg daar nog aan toe: 'het moet **er** ook in zitten'.

Succesverhalen van een geslaagde zakenman, een gevierde musicus, of een genezen kankerpatiënt wijzen – achteraf – op de kracht van 'willen'. 'Ik kon het omdat ik *wilde*, het lukte omdat ik *volhield*...' **Kunnen** komt inderdaad moeilijk zonder **willen** tot stand. Echter, wij mogen deze regel niet omkeren.

Veel wensdromen **kunnen** niet uitkomen, vanwege persoonlijk onvermogen of tegenstribbelende externe omstandigheden. Je voetbalt bijvoorbeeld niet goed genoeg of er is een tegenpartij die ook iets wil, dan wel er is een scheidsrechter die ziet wat er niet is, of die niet ziet wat er wel is. Ook kan een ziekte ongeneeslijk zijn, ongeacht wat je hoopt, wilt of wat je doet. Nee, niet alles wat je wilt, is realiseerbaar. Kunnen vereist veel meer dan alleen willen.

Het probleem met de realiteitswaarde van 'willen = kunnen' is, dat die begrippen niet van gelijke orde zijn. Willen ontspruit aan onze binnenwereld, het is een psychologische factor. Voor onze wil is geen berg te hoog. 'Kunnen' vereist echter ook 'handelen' en dat speelt zich niet alleen in ons hoofd af, maar ook in de buitenwereld. De bal –en soms ook de tegenspeler– moet **fysiek** worden geschopt. Het wereldkampioenschap voetbal zat **er** voor Nederland niet in, ook niet het winnen van de tour, noch de te ambitieuze beleggingsdoelen.

Voor het overleven van een ernstige ziekte geldt hetzelfde. Niet iedereen overwint, ondanks hartstochtelijk **willen** én ondanks adequaat handelen. Wij horen soms van wonderbaarlijke genezingen die lijken te berusten op intuïtie, alternatieve geneeswijzen en wilskracht. Anderen putten hieruit steun. Woorden zoals: 'Willen is kunnen' en 'hoop doet leven', willen wij graag geloven. Voorbeelden van succes zijn echter geen bewijzen voor de effectiviteit van een geneeswijze. Er zijn te veel tegenvoorbeelden. Of genezing **kan**, hangt af van veel interne en externe factoren. Het resultaat staat niet van tevoren vast. Als willen en hopen de plaats innemen van verstandig nadenken en adequaat handelen, staat 'kunnen' buitenspel. Ook hier moeilijk te zien, dat wel!

Moeten wij dan '*niet* beter **willen** worden'. Natuurlijk 'willen' wij leven. **Willen** is misschien zelfs een noodzakelijke voorwaarde voor genezing, maar – en daar gaat het mij om– met alleen willen zijn wij er niet. Willen is niet de enige, noch de voldoende voorwaarde. De zieke die **wil** blijven leven en op verstandige wijze alles doet wat in zijn vermogen ligt, schept optimale voorwaarden voor overleving. Meer doen is niet mogelijk.

Dan nog kan 'dat alles' – ook al is het adequaat en verstandig - te weinig zijn. Je voortijdig rijk rekenen met het gewenste scenario is niet realistisch en leidt meestal tot teleurstelling. Willen is geen kunnen. Willen is al het mogelijke doen, tegelijkertijd wetend dat 'het in je moet zitten' en dat het 'erin moet zitten'. Kunnen moet kunnen.

Rein Stoel

www.filosofischepraktijk.eu